

Autotraktori Akapeettus oli aikansa helmi

# Sepän tekemä ei ole mikään tekele

Akapeettus on teuvalaisen kyläsepän, **Erkki Latva-Välkkilän** taidonnäyte. Kun traktori käynnistään, konemiehen sydän murisee Ruotsista puukuorman sisällä salakuljetetun Mersun kuutosensa kanssa samaa tahtia.

■ Hannu Koivisto

Vuonna 1950 Erkki Latva-Välkkinä teki traktorin, joka on yhä tänä päivänä kelpo peli. Neliveto oli aluksi varustettu Chevroletin – letukan – suoralla kuutosella,

kuuden vuoden päästä sen tilalle asennettiin Mersun kuorma-auton kuutos, joka oli salakuljetettu Ruotsista puukuorman sisällä.



☛ Akapeettus ei kovienkaan kuormien edessä taivu. 80 sitkeää hevosvoimaa takaavat raakaa vetoa, vaikka kumit ovat jo antaneet hiukan vuosien saatossa periksi.



☛ Mikko (vas.) ja Mauri Latva-Välkkilä pitävät perinteestä ylpeänä huolta.



☛ Tekniikka kelpaa tämänkin päivän konemiehelle. Neliveto, ajovoimanotto, kaksitoiminen nostolaite ja vinski ovat olleet edistyneitä vielä kauan traktorin rakentamisen jälkeen.

## Osien sillisalaatti

Traktorin konepelti on letukasta. Laatikko on Clarkin ja maastolaitikko Kemssusta, GMC:stä. Akseilit ovat Ford Sussexista. Runko on sahattu rautasahalla Citroenista. Traktorissa on ajovoimanotto ja alkuperäiset perävetokärryt. Takasilan putket ja kavat ovat GMC:stä, samoin jakolaatikko.

Istuin on mallia haravakone – sen hankkimisessa oli vaikeuksia, kun varaosamyymälä piti selvittää, miten ihmeessä istuin on voinut hajota. Erkki Latva-Välkkilä oli kertonut, että istuimella on istunut niin iso mies, ettei penkki kestänyt, hekkottelee **Mauri Latva-Välkkilä**.

Kaksitoimisesta nostolaitteesta kirjoittaa vuoden 1955 Maaseudun Koneviesti seuraavaa:

”Nostolaite, nostokyyky 2 000 kg, ja sen voi lukita eri korkeuksiin. Rakenne on tehty kaksitoimiseksi niin että vivusta voi työkoneen painaa maahan, jolloin traktorin pyörät nousevat ylös, mikä on suuriarvoista maahanpainumisessa. Nostonopeutta voi vaihdella. Hihnapyörässä 5 nopeutta aina 4 000 kierrokseen min. 6 tonnin vinski vaihtonopeuksin, mahtuen kelalle 50 m 16 mm vaijeria. Akselien väliin sovitettu niittokone jossa 2 nopeutta.”

Toimittaja oli kuuleman mukaan käynyt paikan päällä mitailemassa ja tutkimassa Akapeettusta sekä ”mahan alta että harjan päältä”.

Toisella kertaa eräs legendaarinen konekonsultti totesi laitteeseen tutustuttuaan, että dieselmoottori ei tule koskaan traktoreissa yleistymään – se on aivan liian kallis.

## Vauhtia piisasi

Kahden tonnin painoinen traktori

kulkee eteenpäin 2+5 vaihtein ja kaksi vie taaksepäin. Traktori kulkee 80 kilometriä tunnissa. – Sitä on hyvä ajaa, sanoo Mauri Latva-Välkkilä, jolla on asiasta pitkä kokemus: hänestä on valokuva isänsä Erkin sylissä kolmevuotiaana traktorin istuimella.

Rengasvarustus on 8x24, takana paripyörät. Renkaat ovat sen verran hapertuneet, että niissä ei voi täysinä paineita enää pitää. Traktorissa on myös vinski, joka on ollut monta monituista kertaa tarpeen.

## Tarinoita ja historiaa

Keskustelu omistajien kanssa polveilee tarinoissa, joita säestää välillä hersyvä nauru. Tarinoita piisaa, kuten puhetta menneestä ajasta muutenkin. Paras nauru tulee miesten muistellessa traktorilla pysähtymisen maailmannäytystä. Äkkipysäyksessä oja-aura oli pudonnut mekaanisesta lukituksesta kuudenkymmenen vauhdissa. Traktori stoppasi kuuden metrin matkalla. Tarina ei kerro, kuinka nopeasti kuski pysähtyi.

Traktorin mittariin kertyi tuhannen tunnin saldo vuosittain. Vaikka traktorissa ei sen kummempaa ohjaamoa ole ollut, on sillä tehty töitä kesät talvet.

Teuvan Norinkylästä oli pitkä matka huonekaluautoa ojasta veteen 30 asteen pakkasessa. Kun Akapeettuksen kuski kysyi, että mitenkäs tuo ojaan lipsahti, tuumasi autoilija vain, että hän muisti tuon mutkan jo menneen.

Oja-auran kanssa kummellukset olivat usein toistuvia. Kun ajokortin kuski **Sauli Kaari** oli kammannut puusillasta auralla lankut irti, ei hän jäänyt katsomaan, kuka niitä rupesi takaisin naulaamaan. ■



☛ Akapeettukseksi ristitty traktori lähtee näyttävästi startista käyntiin.



☛ Mikko Latva-Välkkilä on Akapeettuksen kolmannen polven kuski.